

Членов Микола Володимирович

старший викладач спеціальної кафедри №1
Інституту підготовки юридичних кадрів для СБУ
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ЩОДО ПРАВИЛ ОБЧИСЛЕННЯ СТРОКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИ ОБ'ЄДНАННІ ТА ВИДІЛЕННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ

В 2017 році до КПК України були внесені зміни, якими в ч. 7 ст. 217 КПК врегульовані правила обчислення строків у виділених кримінальних провадженнях, а в ч.ч. 6, 7 ст. 219 КПК правила обчислення загального строку досудового розслідування при об'єднанні кримінальних проваджень. Однак, незважаючи на це, на практиці виникає чимало проблем при застосуванні вказаних положень КПК через труднощі з'ясування відповідей на питання: 1) якщо кримінальні провадження розслідувалися «в один проміжок часу» яке з них має більший та менший строк? 2) що означає словосполучення «строки досудового розслідування ... які не пересікаються»? 3) якщо КПК відмежовує строки досудового розслідування «до» і «після» повідомлення особі про підозру, які обчислюються окремо, то якого з цих

видів строків відноситься поняття «загальний строк досудового розслідування»? На нашу думку, правила обчислення строків при об'єднанні та виділенні кримінальних проваджень мають законодавчі недоліки і потребують законодавчих змін. Розглянемо шляхи вирішення цих проблемних питань.

1. Порядок обчислення строків при об'єднанні кримінальних проваджень. Згідно ч. 7 ст. 217 КПК днем початку досудового розслідування у провадженні, в якому об'єднані матеріали кількох досудових розслідувань, є день початку розслідування того провадження, яке розпочалося раніше. Це правило розповсюджується на кримінальні провадження, зареєстровані з 16.03.2018. У кримінальних провадженнях, зареєстрованих до 16.03.2018 строки у «фактових» провадженнях не обчислюються.

При об'єднанні кримінальних проваджень з різним правовим регулюванням обчислення строків (зареєстрованого до 16.03.2018 і зареєстрованого з 16.03.2018) об'єднане кримінальне провадження має номер провадження, яке зареєстроване в ЄРДР раніше, і на таке об'єднане провадження вимоги ч. 7 ст. 217 КПК не розповсюджуються.

Відповідно до ч. 6 ст. 219 КПК України загальний строк у об'єднаному кримінальному провадженні визначається:

1) у провадженнях, які розслідувалися в один проміжок часу, - шляхом поглинання меншого строку більшим;

2) у провадженнях, які розслідувалися в різні проміжки часу, - шляхом додавання строків досудового розслідування (після підозри) по кожному із таких проваджень, які не пересікаються, в межах строків досудового розслідування злочину, який передбачає найбільш тривалий строк досудового розслідування з урахуванням можливості його продовження.

Відповідно до ст. 217 КПК існують три випадки об'єднання кримінальних проваджень:

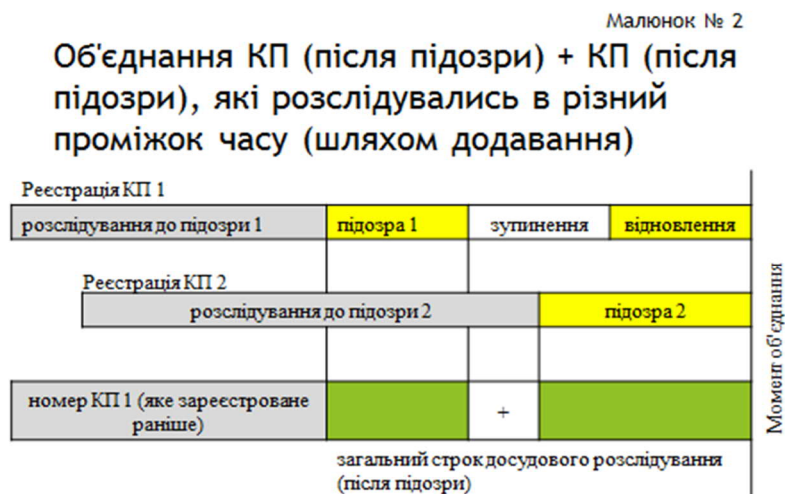
1) щодо декількох осіб, підозрюваних у вчиненні одного кримінального правопорушення. Для таких випадків схематично правило обчислення строку досудового розслідування об'єданого провадження зображено на малюнку № 1.

Малюнок № 1

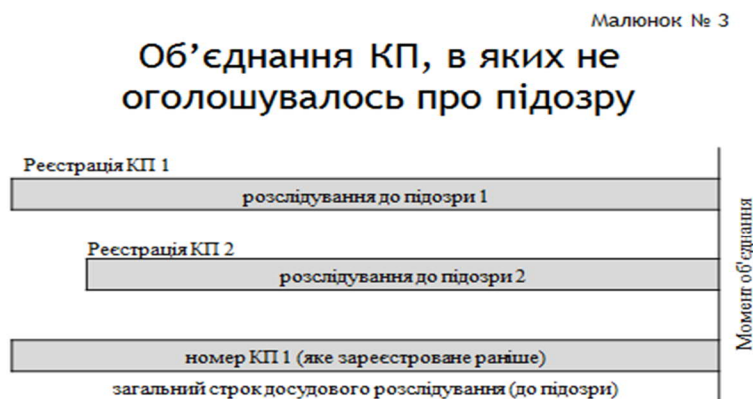
Об'єднання КП (після підозри) + КП (після підозри), які розслідувались в один проміжок часу (шляхом поглинання)

3) щодо однієї особи, підозрюваної у вчиненні кількох кримінальних правопорушень. Для таких випадків схематично правило обчислення строку досудового розслідування об'єднаного провадження зображено на малюнку № 2.

3) матеріали досудових розслідувань, у яких не встановлено підозрюваних, проте є достатні підстави вважати, що кримінальні правопорушення, щодо яких здійснюються ці розслідування, вчинені однією особою (особами). Для таких випадків схематично правило обчислення строку досудового розслідування об'єднаного провадження зображено на малюнку № 3.

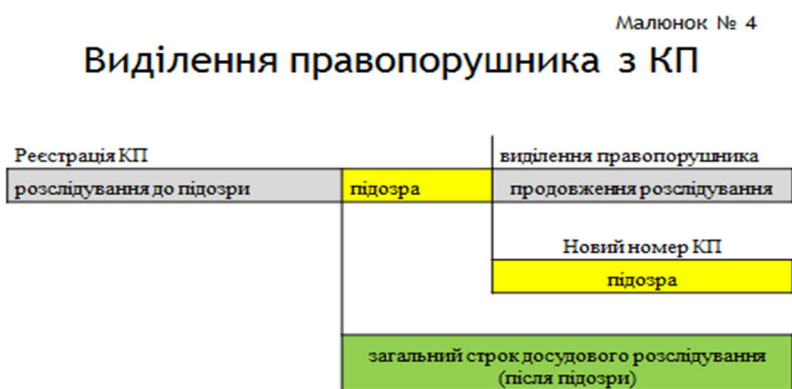

2. Порядок обчислення строків при виділенні кримінальних проваджень. Згідно ч. 7 ст. 217 КПК днем початку досудового розслідування у провадженні, виділеному в окреме провадження, є день коли було розпочато розслідування, з якого виділено окремі матеріали. Це правило розповсюджується на кримінальні провадження, зареєстровані з 16.03.2018.

Виділення кримінального провадження можливе в наступних випадках: 1) виділення кримінального провадження можливе в наступних випадках; 2) кримінальне провадження здійснюється щодо кількох осіб, які підозрюються чи обвинувачуються у вчиненні одного або кількох кримінальних правопорушень, і згода

щодо укладення угоди досягнута не з усіма підозрюваними чи обвинуваченими, угода може бути укладена з одним (кількома) з підозрюваних чи обвинувачених. А кримінальне провадження щодо особи чи осіб, з якими досягнуто згоди, підлягає виділенню в окреме провадження (ч. 8 ст. 469 КПК); 3) неповнолітній підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення разом із повнолітнім, повинна бути з'ясована можливість виділення в окреме цього кримінального провадження щодо неповнолітнього під час досудового розслідування (ч. 1 ст. 494 КПК). Тобто, КПК передбачає виділення лише кримінального провадження за підозрою особи у вчиненні злочину, а виділення «фактових» кримінальних проваджень чинним КПК не передбачено.

Схематично правило обчислення строку досудового розслідування виділеного кримінального провадження щодо особи зображено на малюнку № 4.

Також слід звернути увагу, що в ч. 4 ст. 219 КПК поняття «загальний строк досудового розслідування» використовується щодо строку досудового розслідування після повідомлення особі про підозру. Однак в ч.6 ст. 219 КПК це ж поняття (загальний строк досудового розслідування) застосоване в контексті двох різновидів цього строку: «до повідомлення особі про підозру» і «після повідомлення особі про підозру». Для усунення вказаної термінологічної плутанини нами пропонується використовувати поняття «сукупний строк досудового розслідування» щодо об'єднаного або виділеного кримінального провадження.

Наведений аналіз положень чинного КПК свідчить, що замість системного врегулювання в одній статті (ст. 217 КПК) положень щодо порядку обчислення строків досудового розслідування при об'єднанні та виділенні кримінальних проваджень, вони були «розпорошені» по декільком статтям КПК ч. 7 ст. 217, ч.ч. 6, 7 ст. 219 КПК.

У зв'язку з цим, з метою усунення вказаної правової невизначеності, надання системності та логічності нормативному регулюванню питання об'єднання та виділення матеріалів кримінального провадження, використання належної термінології, пропонуємо внести наступні зміни до чинного кримінального процесуального законодавства: 1) виключити частини 6 та 7 зі статті 219 КПК; 2) змінити назву статті 217 КПК виклавши її в наступній редакції: «Об'єднання і

виділення матеріалів кримінального провадження»; 3) в ст. 217 КПК словосполучення «матеріали досудового розслідування» замінити на словосполучення «матеріали кримінального провадження» у відповідних відмінках; 4) змінити ч. 7 ст. 217 КПК та доповнити вказану статтю новими частинами 8, 9, 10, 11, 12; 5) викласти статтю 217 КПК у новій редакції наступного змісту.

Стаття 217. Об'єднання і виділення матеріалів кримінального провадження

1. У разі необхідності в одному провадженні можуть бути об'єднані матеріали **кримінальних проваджень** щодо декількох осіб, підозрюваних у вчиненні одного кримінального правопорушення, або щодо однієї особи, підозрюваної у вчиненні кількох кримінальних правопорушень, а також матеріали **кримінальних проваджень**, по яких не встановлено підозрюваних, проте є достатні підстави вважати, що кримінальні правопорушення, щодо яких здійснюються ці розслідування, вчинені однією особою (особами).

2. Не можуть бути об'єднані в одне провадження матеріали **кримінальних проваджень** щодо кримінального проступку та щодо злочину.

3. У разі необхідності матеріали **кримінального провадження** щодо одного або кількох кримінальних правопорушень можуть бути виділені в окреме провадження, якщо одна особа підозрюється у вчиненні кількох кримінальних правопорушень або дві чи більше особи підозрюються у вчиненні одного чи більше кримінальних правопорушень.

4. Матеріали **кримінального провадження** не можуть бути виділені в окреме провадження, якщо це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

5. Рішення про об'єднання чи виділення матеріалів **кримінального провадження** приймається прокурором.

6. Рішення про об'єднання чи виділення матеріалів **кримінального провадження** не може бути оскаржене.

7. Днем початку сукупного строку досудового розслідування у провадженні, в якому об'єднані матеріали кількох досудових розслідувань, в яких особі не повідомлено про підозру, є день початку розслідування того провадження, відомості про яке внесено до ЄРДР раніше.

8. Днем початку сукупного строку досудового розслідування у провадженні, в якому об'єднані матеріали кількох досудових розслідувань, в яких особі повідомлено про підозру, є день повідомлення про підозру, яке здійснено першим.

9. Днем початку строку досудового розслідування у виділеному кримінальному провадженні, є день першого повідомлення про підозру у кримінальному провадженні, з якого воно було виділене.

10. При визначенні сукупного строку об'єданого кримінального провадження:

1) проміжки часу, які співпадають, – поглинаються;

2) проміжки часу, які не співпадають, – додаються.

11. Максимальна тривалість сукупного строку об'єданого провадження не може перевищувати загальний строк досудового розслідування кримінального правопорушення найбільшої тяжкості.

12. *Обрахований відповідно цієї статті сукупний строк досудового розслідування в об'єднаному кримінальному провадженні визначається прокурором, який прийняв рішення про об'єднання кримінальних проваджень, про що ним виноситься відповідна постанова.*

Шаренко Світлана Леонідівна

доцент кафедри кримінального
процесу Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого,
голова Київського районного суду м. Харкова,
кандидат юридичних наук
ORCID ID: 0000-0002-2623-1013

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ В ЖИТЛІ ЧИ ІНШОМУ ВОЛОДІННІ ЗА ДОБРОВІЛЬНОЮ ЗГОДОЮ ОСОБИ, ЯКА НИМ ВОЛОДІЄ

Огляд житла чи іншого володіння особи здійснюється згідно з правилами ст.237 КПК України, передбаченими для обшуку житла чи іншого володіння особи. У свою чергу, за ч. 2 ст. 234 КПК обшук проводиться на підставі ухвали слідчого судді. Системне тлумачення нормативних положень кримінального процесуального закону (статей 233, 234, 237 КПК) дозволяє дійти однозначного висновку про те, що огляд житла чи іншого володіння особи здійснюється на підставі ухвали слідчого судді або за наявності невідкладних випадків без ухвали слідчого судді. Слід підкреслити, що ст. 237 КПК не містить чіткого правила про можливість проведення огляду житла чи іншого володіння особи за її добровільною згодою (на відміну, наприклад, від законодавчої регламентації проведення слідчого експерименту, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи (див.: ч. 5 ст. 240 КПК)), тож на рівні нормативних положень і теорії питання залишається відкритим.

Водночас, неоднозначне правозастосування вищенаведених нормативних положень кримінального процесуального закону стало предметом розгляду суду касаційної інстанції. Аналіз постанов Верховного Суду дозволяє виокремити низку правових позицій у частині добровільної згоди як підстави проведення огляду в житлі чи іншому володінні особи.

По-перше, правові наслідки отримання слідчим згоди від власника житла чи іншого володіння особи є рівноцінними з ухвалою слідчого судді та є правовою підставою для проникнення до житла, іншого володіння особи і здійснення в ньому огляду (постанова Верховного Суду від 21 травня 2019 р. у справі № 753/24114/16-к, провадження № 51-497км17) .

По-друге, огляд житла чи іншого володіння особи може бути проведено за добровільною згодою особи, яка ним володіє, за умови, що були наявні процесуальні гарантії, які захищали здатність особи висловлювати свою справжню думку при наданні такої згоди (постанови Верховного Суду від 12 вересня 2019 р. у справі № 344/9393/15-к, провадження № 51-273км19; від 16 жовтня 2019 р. у справі № 640/6847/15-к, провадження № 13-43кс19 та інші.)

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ІНСТИТУТ ПІДГОТОВКИ ЮРИДИЧНИХ КАДРІВ
ДЛЯ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

**ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНО-СЛУЖБОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ
ВИРІШЕННЯ**

Матеріали постійно діючого науково-практичного семінару
(27 травня 2021 року)

В и п у с к 11

Харків
2021

УДК 342.951(477):351.746.1

ББК 67.9(4УКР)301.162

П68

*Рекомендовано до видання Вченою радою
Інституту підготовки юридичних кадрів для Служби безпеки України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
протокол засідання від 18.06.2021 N 11*

Редакційна колегія:
С.О. Гриненко (головний редактор),
А.А. Когут

*Редколегія може не поділяти погляди, викладені у збірнику.
Відповідальність за зміст опублікованих матеріалів несуть їх автори.
Матеріали публікуються в авторській редакції.*

П 68 **Правове** забезпечення оперативно-службової діяльності: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення. Матеріали постійно діючого науково-практичного семінару, 27 травня 2021 р.; м. Харків. Вип.11 / Редкол.: С. Гриненко (голов. ред.), А. Когут. – Х.: ФОП Бровін О.В., 2021. — 224 с.
ISBN 978-617-8009-35-9

Збірник містить тези доповідей і виступів науковців, практичних працівників, курсантів та студентів, присвячених правовим проблемам створення ефективного сектору безпеки та реформування Служби безпеки України; реалізації антикорупційного законодавства у діяльності СБ України та інших правоохоронних органів і військових формувань; договірної роботи й представництва інтересів СБ України та інших правоохоронних органів в судах; удосконалення правового забезпечення роботи з кадрами, соціального та правового захисту співробітників суб'єктів сектору безпеки; проблемним питанням правозастосовної діяльності, які виникають у практиці оперативних підрозділів та органів досудового розслідування.

Для співробітників органів сектору безпеки, науковців, викладачів, курсантів й студентів вищих юридичних навчальних закладів.

УДК 342.951(477):351.746.1
ББК 67.9(4УКР)301.162

Адреса Інституту: 61002, м. Харків, вул. Мироносицька, 71,
Телефон / факс: (057)700-34-55
E-mail: ipuk@ssu.gov.ua

© Національний юридичний університет імені
Ярослава Мудрого, 2021
© Інститут підготовки юридичних кадрів
для Служби безпеки України, 2021

ISBN 978-617-8009-35-9

<i>Сігарьов Є.С.</i> ЩОДО СПІВВІДНОШЕННЯ ТЕРМІНІВ «ЗБИРАННЯ» ТА «ОТРИМАННЯ» ДОКАЗІВ СТОРОНОЮ ОБВИНУВАЧЕННЯ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	175
<i>Талалай Д.В., Гончарук В.Л.</i> ОКРЕМІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ ЗЛОЧИНАМ ЯК ПРЕДИКАТНИМ ДІЯМ ЩОДО ЛЕГАЛІЗАЦІЇ (ВІДМИВАННЮ) ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ	178
<i>Тимофеев А.О.</i> ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ РЕГЛАМЕНТАЦІЇ СТ. 146-1 КК УКРАЇНИ «НАСИЛЬНИЦЬКЕ ЗНИКНЕННЯ»	180
<i>Тищенко Є.Ф.</i> АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАКТИКИ ЗАЛУЧЕННЯ ПОНЯТИХ ДО СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ПРО ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ Й ШПИГУНСТВО	182
<i>Туманянц А.Р.</i> ЗАТРИМАННЯ ОСОБИ, ЩО ПЕРЕБУВАЄ У СТАНІ АЛКОГОЛЬНОГО, НАРКОТИЧНОГО ЧИ ІНШОГО СП'ЯНИННЯ ТА МОЖЕ ЗАВДАТИ ШКОДИ СОБІ АБО ОТОЧУЮЧИМ, У ПОРЯДКУ СТ. 298-2 КПК УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ПРАКТИКИ ЄСПЛ	185
<i>Ходич О.В.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ НА МЕРЕЖАХ ОПЕРАТОРІВ РУХОМОГО (МОБІЛЬНОГО) ЗВ'ЯЗКУ В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ПОСЛУГИ ПЕРЕНЕСЕННЯ НОМЕРУ	187
<i>Членов М.В.</i> ЩОДО ПРАВИЛ ОБЧИСЛЕННЯ СТРОКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ПРИ ОБ'ЄДНАННІ ТА ВИДІЛЕННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕНЬ	189
<i>Шаренко С.Л.</i> ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОВЕДЕННЯ ОГЛЯДУ В ЖИТЛІ ЧИ ІНШОМУ ВОЛОДІННІ ЗА ДОБРОВІЛЬНОЮ ЗГОДОЮ ОСОБИ, ЯКА НИМ ВОЛОДІЄ	194
<i>Шило О.Г.</i> ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЯКОСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ЗАКОНУ ЩОДО НАЛЕЖНОЇ ПРАВОВОЇ ПРОЦЕДУРИ ДОРУЧЕННЯ ПРОКУРОРОМ ЗДІЙСНЕННЯ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ІНШОМУ ОРГАНУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ	197
<i>Шумило М.Є.</i> НОРМАТИВНА МОДЕЛЬ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В КПК 2012 Р.: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	201
<i>Яцкевич Д.С.</i> ПРИТЯГНЕННЯ СУДДІВ ДО КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ АСПЕКТ	208